

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7CoEk/13/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8815204144
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8815204144.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Anny Kovalovej, PhD. a doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. v exekučnej veci oprávneného BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom v Bratislave, na ul. Vajnorskej č. 100/A, IČO: 47 967 692, proti povinnému M. W., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcemu vo Z. nad E., o vymoženie sumy 1.327,76 eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou zo dňa 18.05.2015 č.k. 10Er 403/2015-16, takto

rozhodol:

V konaní sa bude pokračovať s BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom v Bratislave, na ul. Vajnorskej č. 100/A.

Potvrdzuje uznesenie.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým uznesením žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že v predmetnej exekučnej veci sa vymáha plnenie zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy na základe exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok. Rozhodcovská doložka je súčasťou obsahu formulárovej zmluvy, ktorú právny predchodca oprávneného v rámci svojej podnikateľskej činnosti používal v prípadoch uzatvárania zmlúv rovnakého druhu a neurčitého počtu. Dojednanie rozhodcovskej doložky v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou podmienkou, ktorá je v zmysle ust. § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. O neprijateľnú podmienku ide aj vtedy, ak síce spotrebiteľ podľa nej mal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Aj v predmetnom prípade povinný nemal možnosť podstatným spôsobom obsah predmetnej zmluvy ovplyvniť, nakoľko jej súčasťou sú aj všeobecné obchodné podmienky. Povaha zmluvy je teda adhézna a spotrebiteľ ju mohol prijať buď ako celok, resp. odmietnuť. Obsah rozhodcovskej doložky bol dodávateľom vopred pripravený. Len veľmi ťažko možno predpokladať, že si spotrebiteľ bol vedomý všetkých dôsledkov, ktoré so sebou dojednanie rozhodcovskej doložky nesie.

2. Keďže dojednanie rozhodcovskej doložky a následné konanie pred rozhodcovským súdom viedli vo svojich dôsledkoch k tomu, že spotrebiteľovi bola odopretá ochrana, ktorú mu poskytujú ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka a Smernice Rady č. 93/13/EHS, súd prvej inštancie podľa ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol.

3. Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie oprávnený. Navrhol uznesenie zmeniť tak, aby žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie bolo vyhovené. Alternatívne požadoval rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Ako dôvod uviedol, že podľa ust. § 44 ods. 2 veta prvá a druhá Exekučného poriadku je súd oprávnený skúmať a vykonať ako dôkaz výlučne žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Exekučný súd nemá zákonné oprávnenie skúmať a hodnotiť iné listiny, napr. zmluvu o úvere, ktorá obsahuje rozhodcovskú doložku. Ak je exekučným titulom rozhodcovský rozsudok súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu nie je vecne príslušný vo veci konať či už ako súd vyššej inštancie, kasačný súd alebo súd konajúci o opravnom prostriedku, ale práve a len ako tzv. exekučný súd. Exekučný súd nie je oprávnený skúmať materiálnu správnosť rozhodcovského rozsudku, skúmať rozhodcovské konanie, ani zmluvu, na základe ktorej bol tento vydaný, keďže doručený rozhodcovský rozsudok, ktorý už nemožno preskúmať podľa ust. § 37 má pre účastníkov rozhodcovského konania rovnaké účinky ako právoplatný rozsudok súdu (§ 35 zákona č. 244/2002 Z. z.). Podľa ust. § 159 O.s.p., doručený rozsudok, ktorý už nemožno napadnúť odvolaním, je právoplatný. Výrok právoplatného rozsudku je záväzný pre účastníkov a pre všetky orgány. Len čo sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova. Zákon č. 483/2001 Z. z. o bankách v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy o úvere v ust. § 93b ods. 1 zakotvoval povinnosť bánk ponúknuť svojim klientom návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy. Právny predchodca oprávneného si túto svoju zákonnú povinnosť splnil. Exekučný súd nijako neskúmal vôľu povinného pri uzatváraní rozhodcovskej doložky a rovno bez akýchkoľvek skutkových či právnych dôvodov ju označil za neplatnú nerešpektujúc princíp zmluvnej slobody. Oporu takéhoto postupu nemožno nájsť ani v slovenskom právnom poriadku, ani v európskej judikatúre, ktorá výslovne vylučuje, aby boli všetky rozhodcovské doložky per se označené za neplatné bez dôkladného skúmania skutkového stavu. Zároveň sa exekučný súd nijako nevysporiadal s odlišným právnym názorom, ktorý majú iné súdy toho istého stupňa, dokonca samotný exekučný súd. Nijako nezodôvodnil tento odlišný postup. Exekučný súd pri skúmaní žiadosti o udelenie poverenia vykonával samostatne nové dokazovanie skutkového stavu, na základe ktorého dospel k odlišným právnym záverom ako rozhodcovský súd v nachádzacom konaní. Oprávnený nemal možnosť vyjadriť sa k takto vykonaným dôkazom a k nanovo vytvorenému skutkovému stavu. Exekučný súd uprel oprávnenému právo byť účastným na takomto zisťovaní skutkového stavu, čím zasiahol do jeho práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR. Následne konštatoval zrušenie účinkov rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu. Záver o neplatnosti rozhodcovskej doložky nie je možné oprieť o Smernicu Rady 93/13/EHS. Tento nepriamy normatívny akt, ktorý je súčasťou unijného práva je aktom výlučne sekundárnej povahy, ktorého priamy normatívny význam pre výklad národného zákona je výlučne indikatívny a v žiadnom prípade interpretačný. Do úvahy nemožno brať ani judikatúru ESD, nakoľko judikatúra ESD vzťahujúca sa na rozhodcovské doložky všeobecne alebo na rozhodcovské doložky v spotrebiteľských zmluvách nie je voči jednotlivcom, a teda ani voči účastníkom tohto konania bezprostredne záväzná. Postupom exekučného súdu bol porušený princíp rovnosti účastníkov konania, keďže bez toho, aby povinný urobil akýkoľvek právny úkon ho nezákonne zvýhodňuje len na základe jeho postavenia. Exekučný súd tak nahrádza pasivitu povinného. Práve súdy by mali viesť k dodržiavaniu zákonov a povinnosti a nie jednostranne zvýhodňovať dlžníkov, ktorí sa vlastným konaním ocitli na prahu exekúcie. Exekučný súd svojim postupom znemožňuje uplatniť oprávnenému právo priznané exekučným titulom, ktorého účinky sa v zásade zhodujú s účinkami právoplatného rozsudku.

4. V priebehu odvolacieho konania pôvodný oprávnený PRO CIVITAS, s.r.o., zanikol a jeho právnym nástupcom sa stal BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom v Bratislave, na ul. Vajnorskej č. 100/A. Odvolací súd preto v súlade s ust. § 64 C.s.p. rozhodol, že v konaní sa bude pokračovať s BENCONT COLLECTION, a.s., so sídlom v Bratislave, na ul. Vajnorskej č. 100/A.

5. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 Civilného sporového poriadku preskúmal napadnuté uznesenie spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie oprávneného nie je opodstatnené.

6. Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje.

7. Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právny predchodcom oprávneného túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné obchodné podmienky úveru, ktoré povinný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Právny predchodca oprávneného mal v predmete svojej činnosti poskytovanie úverov a v priebehu odvolacieho konania nebolo oprávneným preukázané, aby úver bol poskytnutý povinnému za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti povinného.

8. Podľa obchodných podmienok pre úver právny predchodca oprávneného a povinný sa dohodli na riešení sporov týkajúcich sa vzniknutých zmluvných vzťahov, vrátane sporov o ich vznik, platnosť a výklad, ako aj sporov týkajúcich sa rozhodcovskej doložky v rozhodcovskom konaní pred rozhodcovským súdom.

9. S prihliadnutím na uvedené, ak spor vyvolal dodávateľ podaním žaloby na rozhodcovskom súde, spotrebiteľ sa takto začatému rozhodcovskému konaniu musel podrobiť. Podanie žaloby na rozhodcovskom súde má totiž rovnaké účinky ako keby bola žaloba podaná na súde, pričom po začatí rozhodcovského konania nemožno v tej istej veci konať a rozhodovať na súde, čo je zrejmé z ust. § 19 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní.

10. Občiansky zákonník účinný od 01.01.2008 za neprijateľnú podmienku v ust. § 53 ods. 4 písm. r) považuje aj dojednanie vyžadujúce v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

11. Vychádzajúc z tohto ustanovenia zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve, ktorá nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak spotrebiteľ nemal možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a všeobecným súdom, ak túto možnosť skôr využil dodávateľ. Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu vnúti štandardná zmluvná klauzula alebo dodávateľ svojím konaním podaním žaloby na rozhodcovskom súde. Na iné vyhodnotenie takejto neprijateľnej podmienky nie je dôvod ani u zmlúv uzatvorených pred 31.12.2007. Občiansky zákonník účinný do 31.12.2007 len demonštratívne menoval niektoré neprijateľné podmienky, a teda charakter neprijateľných podmienok mohli mať i iné podmienky spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a v povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Občiansky zákonník s takýmito neprijateľnými podmienkami spôsobujúcimi značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa v ust. § 53 vždy spájal sankciu neplatnosti.

12. Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Občianskeho zákonníka) išlo o neplatnosť absolútnu pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom je pre jej neprijateľnosť neplatná, pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský súd môže totiž vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ust. § 3 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov) akýkoľvek rozhodcovský rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie.

13. V súvislosti s akoukoľvek rozhodcovskou zmluvou je potrebné dodať, že jej cieľom je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Často krát sa rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve. V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože pri vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný

záväzok z pôvodnej zmluvy. Keďže sa tak stane v súkromnom právnom procese, požiadavka na rešpektovanie princípov súkromného práva rozhodcom, vrátane princípu dobrých mravov je plne opodstatnená. Ak rozhodcovská zmluva nebola osobitne spotrebiteľom vyjednaná alebo vyplýva zo štandardnej zmluvy, a teda zo vzťahu fakticky nerovnovážneho, obavy, že slabšia strana si svoj osud v závažnej veci akou je prípadný neskorší rozhodcovský proces nedokáže náležite naplánovať sú plne namieste.

14. Rozhodcovskú doložku v predmetnej veci si povinný osobitne nevyjednal, nakoľko táto splývala s ostatnými štandardnými podmienkami. Mohol len zmluvu ako celok odmietnuť alebo sa podrobiť všeobecným obchodným podmienkam, a teda aj rozhodcovskému konaniu, ak ho vyvolal dodávateľ ako prvý. V subjektívne nearbitrabilnej (spotrebiteľskej) právnej veci zvlášť vznikajú pochybnosti o objektívnosti rozhodovacieho procesu, nakoľko o poučení spotrebiteľa o rozdieloch medzi štátnym a rozhodcovským súdnym procesom v zmluve niet ani zmienky.

15. Ak teda v rozhodcovskom konaní bola vec prejednaná na základe absolútne neplatnej rozhodcovskej zmluvy, exekučný titul v tomto konaní vydaný nemožno považovať za súladný so zákonom.

16. Vo vzťahu k tvrdeniam oprávneného o nemožnosti preskúmať súlad exekučného titulu tvoreného rozhodcovským rozsudkom s hmotným právom a o právnej neistote vyvolanej prekážkou právoplatne rozsúdenej veci je potrebné dodať, že k týmto tvrdeniam už zásadné stanovisko vyslovil Ústavný súd SR vo svojom uznesení zo dňa 24.2.2011 č.k. IV.US55/11 - 19. V odôvodnení tohto rozhodnutia poukázal nato, že ak Exekučný poriadok v ustanovení §44 ods.2 pojednával o skúmaní súladu exekučného titulu so zákonom ako takým (t.j. či už zákonom hmotnoprávneho charakteru alebo zákonom procesnoprávneho charakteru), exekučný súd mohol exekučný titul preskúmať aj z hľadiska príslušných hmotnoprávných zákonných ustanovení a nie len z procesného hľadiska. Za neopodstatnenú označil i námietku o znemožnení plnenia vzniknutého zo zmluvy o úvere v dôsledku zastavenia exekúcie so strany štátneho orgánu. Uznesenie o zastavení exekúcie nebráni oprávnenému domáhať sa na príslušnom súde podľa platných procesných predpisov vydania rozhodnutia znejúceho na plnenie dlžnej peňažnej sumy v zmysle úverovej zmluvy. Tieto závery ÚS SR sú plne akceptovateľné tiež v prejednávanej veci.

17. Ohľadne tvrdenia o povinnosti právneho predchodcu oprávneného podľa ust. § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách ponúknuť svojim klientom neodvolateľne návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy k tomu už bolo vyslovené stanovisko Najvyšším súdom SR v uznesení vydaným vo veci 2MCdo/1/2012 dňa 31. 01. 2013. V tomto uznesení, v ktorom sa zamietlo mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora bolo zdôraznené, že ani ust. § 93b zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách nezabavovalo právneho predchodcu oprávneného povinnosti predložiť povinnému návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy takým spôsobom, aby z neho bolo dostatočne zrejmé, že povinnému sa poskytuje možnosť voľby prijať alebo neprijať návrh na riešenie prípadných sporov výlučne v rozhodcovskom konaní a aby bolo z neho tiež zrejmé, že mu boli poskytnuté aj jasné a zrozumiteľné informácie, čo znamená riešenie sporov v rozhodcovskom konaní. Pokiaľ právny predchodca oprávneného takto nepostupoval, resp. takýto postup nebol oprávneným doložený listinami pripojenými k návrhu na exekúciu, rozhodcovská doložka bola správne vyhodnotená ako neprijateľná. Rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená.

18. Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd postupom vyplývajúcim z ust. § 387 C.s.p. napadnuté uznesenie ako vecne správne potvrdil.

19. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolaateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 C.s.p.).

Dovolaateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).